

Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου

ΜΙΚΡΟΙ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙ
ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

από τη *Μαρίζα Ντεκάστρο*

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ

Αυτό το έντυπο θα σου δώσει κλειδιά για την επεξεργασία του βιβλίου *Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου* της Άλκης Ζέη.

ΘΑ ΣΕ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΝΑ:

- εμπλακείς στην ιστορία και να μπορέσεις να εκφράσεις γραπτά ή προφορικά βαθύτερες σκέψεις ή και να εκφραστείς καλλιτεχνικά,
 - εργαστείς διαθεματικά,
 - εξετάσεις το θέμα από πολλές πλευρές,
 - ερευνήσεις, να αναφερθείς σε άλλα κείμενα, εικόνες κ.ά.,
 - συνεργαστείς, να μοιραστείς σκέψεις και απόψεις,
 - αναπτύξεις διάλογο,
 - μπορέσεις να αξιοποιήσεις τις ικανότητές σου,
- γίνεις ενεργητικός αναγνώστης,
 - να διαβάσεις δημιουργικά,
 - να σκεφτείς πάνω σ' αυτό που διάβασες,
 - να δώσεις προεκτάσεις και
 - να διευρύνεις το περιεχόμενο του βιβλίου αποκαλύπτοντας όλο του το εύρος.

Κυρίως όμως να απολαύσεις την ανάγνωσή του!

Η ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου, μια ιστορία με θέμα τη Γερμανική Κατοχή, είναι ένα βιβλίο που έγραψε η Άλκη Ζέη το 1971 για παιδιά και νέους.

Στην αφιέρωσή της γράφει: *Στα παιδιά μας*

Σε μια συνέντευξή της λέει:

«Ο σκοπός μου δεν είναι να γράψω Ιστορία. Η Ιστορία περνάει μέσα από τη ζωή των ηρώων μου. Έχοντας ζήσει έναν πόλεμο, μια κατοχή, δύο εμφυλίου και δύο δικτατορίες, όλα όσα έχω ζήσει βρίσκονται στους ήρωες. Είναι μυθιστορήματα με αναφορές στην Ιστορία».

Αλήθεια γιατί αφιερώνει το βιβλίο στα παιδιά; Διάβασε προσεχτικά το απόσπασμα της συνέντευξης και θα το καταλάβεις!

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

Για να τοποθετήσεις καλύτερα το μυθιστόρημα στον ιστορικό χρόνο, να μελετήσεις το Χρονολόγιο του πολέμου.

Έπειτα να συμπληρώσεις την ελληνική πλευρά του Χρονολογίου με γεγονότα που αναφέρονται στο βιβλίο.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

- 1933 Ο Χίτλερ εκλέγεται καγκελάριος της Γερμανίας. Χιλιάδες βιβλία καίγονται στις πλατείες των γερμανικών πόλεων.
- 1936 Ολυμπιακοί Αγώνες στο Βερολίνο.
- 1939 Εισβολή στην Πολωνία.
- 1940 Εισβολή στο Βέλγιο, στη Γαλλία, στην Ολλανδία.
- 1941 Επίθεση κατά της Ελλάδας και της Σοβιετικής Ένωσης. Οι Εβραίοι υποχρεούνται να φορούν παντού το κίτρινο αστέρι.
- 1942 Ήττες των Γερμανών στην Ευρώπη και στη βόρεια Αφρική. Εβραίοι από όλες τις χώρες εκτοπίζονται σε στρατόπεδα θανάτου.
- 1943 Ήττα των Γερμανών στο Στάλινγκραντ. Απόβαση των συμμάχων στη Νορμανδία.
- 1944 Απελευθέρωση της Ελλάδας.
- 1945 Συνθηκολόγηση της Γερμανίας. Τέλος του πολέμου.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

- 1933
-
- 1936
-
- 1939
-
- 1940 Η Ιταλία κηρύττει τον πόλεμο στην Ελλάδα. Ο θεός Άγγελος φεύγει για το μέτωπο.
- 1941
-
- 1942 Ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοπόταμου.
- 1943 Εκτοπίσεις ελλήνων Εβραίων από τη Θεσσαλονίκη και τη βόρεια Ελλάδα. Διάβημα του Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού και άλλων προσωπικοτήτων προς τις γερμανικές αρχές για τη σωτηρία τους. Κρύβεται η Ρίτα.
- 1944
-
- 1945
-

27-28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940: Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΖΟΝΙΟΥ ΚΑΙ Η ΖΩΗ ΗΡΘΕ ΤΑ ΠΑΝΩ ΚΑΤΩ!

Η ζωή δε σταμάτησε εξαιτίας του πολέμου. Άλλαξε όμως δραματικά!

Η δράση των ηρώων του μυθιστορήματος δίνει πολλά στοιχεία για να σκιαγραφήσεις τη ζωή στην κατοχική Αθήνα.

Σημείωσε τις αλλαγές και τις επιπτώσεις τους στην καθημερινότητα:

Των ενηλίκων

.....
.....
.....

Των παιδιών

.....
.....
.....

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

απαγορεύσεις, συσκότιση, αναζήτηση τροφίμων, θάνατοι

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Κρίνε τους ήρωες του μυθιστορήματος και γράψε τα συναισθήματα που σου γεννήθηκαν διαβάζοντας όσα έζησαν και έπραξαν.

Πατέρας:

.....

Μητέρα:

.....

Παππούς:

.....

Θεός Άγγελος:

.....

Πέτρος:

.....

Κυρία Λεβέντη:

.....

Ρίτα:

.....

Μορίς:

.....

Γιάννης:

.....

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

συμπάθεια, λύπη, οργή, θυμός, συμπόνια, έχθρα, εκτίμηση, αλληλεγγύη, κατανόηση, αντιπάθεια, φόβος, αγάπη, φιλία, αγωνία

ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΙ...

Ο Πέτρος, η Δροσούλα, ο Αχιλλέας δούλευαν στην Αντίσταση εναντίον του κατακτητή κι έβγαιναν τα βράδια για να γράψουν συνθήματα στους τοίχους. Κάποιοι άλλοι από τους ήρωες μπορεί να μην ανήκαν σε αντιστασιακές ομάδες. Ωστόσο, ένιωθαν το βάρος της Κατοχής όπως ολόκληρος ο πληθυσμός.

Τι συνθήματα θα έγραφαν για να εκφράσουν τα αισθήματά τους;

Μητέρα:

.....

Πατέρας:

.....

Παπούς:

.....

Ρίτα:

.....

Σωτήρης:

.....

...ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Η παρουσία του Γιαούρτερ στο σπίτι της Λέλας προβλημάτιζε πολύ τον Πέτρο και την οικογένειά του. Οι μικρές τσαρίνες και οι γονείς τους ζούσαν πλουσιοπάροχα, ενώ όλοι υπέφεραν από την πείνα και τις στερήσεις.

Ποιες λέξεις μπορούν να περιγράψουν τη στάση τους;

Φόβος, συμφέρον, αδιαφορία, αλληλεγγύη, κερδοσκοπία, ατομισμός, ηρωισμός, ατολμία, προστασία, επιβίωση, δειλία

Πώς συνεργάζονταν με τον κατακτητή και για ποιο λόγο;

.....

.....

.....

Πώς χαρακτηρίζεις αυτά τα πρόσωπα;

.....

.....

.....

...ΚΑΙ ΨΕΥΔΩΝΥΜΑ

–Ποιος είσαι; ρώτησε ο Πέτρος τον τρελό με τις πιτζάμες.
–Κάποτε θα το μάθεις, τώρα είμαι ο Μιχάλης. Τούτους τους δύσκολους καιρούς όσο λιγότερα ξέρουμε ο ένας για τον άλλο, τόσο καλύτερα.

Είναι φανερό ότι το όνομα «Μιχάλης» δεν ήταν το πραγματικό του αλλά ψευδώνυμο.

Δώσε κι εσύ ένα ψευδώνυμο σε κάθε ήρωα ανάλογα με τον χαρακτήρα του.

Πέτρος = Τσουένι

.....

.....

ΓΙΑΤΙ ΚΡΥΦΤΗΚΕ Η ΡΙΤΑ;

Το καημένο το Ριτάκι, ποιος ξέρει πότε θα το δει ο ήλιος, λέει η Αντιγόνη.

Η Ρίτα και ο Μορίς, ο αδελφός της, ήταν έλληνες Εβραίοι πολίτες. Οι Ναζί είχαν υποχρεώσει τους Εβραίους να φορούν το κίτρινο αστέρι για να τους ξεχωρίζουν ευκολότερα, και στις πόλεις όπου υπήρχε εβραϊκή κοινότητα τους περιόριζαν στο γκέτο – μια φρουρούμενη, περιφραγμένη συνοικία. Αποκεί οργάνωναν αποστολές προς τα στρατόπεδα εξόντωσης. Το μεγαλύτερο μέρος του εβραϊκού πληθυσμού της Ελλάδας χάθηκε στο Ολοκαύτωμα, όπως ονομάζεται η γενοκτονία που οργάνωσαν οι Ναζί.

Τι είδους άνθρωποι ήταν εκείνοι που έκρυψαν τη Ρίτα;

.....
.....

Γιατί πιστεύεις ότι το έκαναν;

.....
.....

Τι διακινδύνεψαν;

.....
.....

Τι κέρδισαν;

.....
.....

Τι έχασαν;

.....
.....

ΚΡΥΜΜΕΝΑ ΝΟΗΜΑΤΑ

ΜΑΜΑ: «Θα μας δώσει έναν τενεκέ λάδι επί πιστώσει»,
δηλαδή

.....
ΑΝΤΙΓΟΝΗ: «Ως πόσο χρονών δέχονται εθελόντριες
αδελφές, μαμά;», δηλαδή

.....
ΠΑΠΠΟΥΣ: «Οι Γερμανοί είναι ante portas»,
δηλαδή

.....
ΠΑΠΠΟΥΣ: «Οι Γερμανοί είναι intra portas»,
δηλαδή

.....
«Μια πολιτεία γεμάτη Γιαούρτερ», δηλαδή

.....
«Ο μπαμπάς προσπαθούσε να πιάσει ξένους σταθμούς»,
δηλαδή

.....
ΜΑΜΑ: «Θα χαρώ να σφραγιστούν με τριπλά
βουλοκέρια όλα τα ραδιόφωνα», δηλαδή

.....
ΑΧΙΛΛΕΑΣ: «Το πινέλο είναι όπλο», δηλαδή

ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Φτιάξε ένα γλωσσάρι με λέξεις που χαρακτηρίζουν την εποχή κατά την οποία διαδραματίζεται το μυθιστόρημα. Είναι λέξεις που τη συγκεκριμένη περίοδο εμφανίζονταν πιο συχνά, επειδή αναφέρονταν σε επίκαιρα γεγονότα.

Α		Ν	
Β	Βομβαρδισμός	Ξ	
Γ		Ο	
Δ		Π	Πείνα
Ε	Επιστράτευση, Επίταξη	Ρ	
Ζ		Σ	Συνεργάτες
Η		Τ	
Θ		Υ	
Ι		Φ	Φαντάρος
Κ	Καταφύγιο	Χ	
Λ		Ψ	
Μ		Ω	

ΜΙΑ ΣΕΛΙΔΑ ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ...

Διάλεξε ένα από τα γεγονότα που αναφέρονται στο μυθιστόρημα το οποίο σε συγκίνησε όταν το διάβασες. Να πάρεις τη θέση ενός από τους ήρωες και να γράψεις τις σκέψεις σου στο ημερολόγιό σου.

(Αν δουλεύετε το βιβλίο ομαδικά στην τάξη, μπορείτε να γράψετε για το ίδιο γεγονός, αλλά από την οπτική διαφορετικού/ής ήρωα/ηρωίδας).

ΑΞΙΕΣ ΖΩΗΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ ΖΩΗΣ

Διαβάζοντας τον *Μεγάλο περίπατο του Πέτρου* θα αποκρυπτογραφήσεις την εποχή, θα νιώσεις τους ήρωες, θα αναρωτηθείς, θα ερευνήσεις, θα μάθεις, θα κρίνεις και τελικά θα καταλάβεις ότι πολλές φορές τα μυθιστορήματα περιέχουν αξίες ζωής.

Ποιες αξίες προβάλλει η συγγραφέας στο μυθιστόρημα;

.....
.....

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΑΘΟΥΝ!

Συλλέγοντας πληροφορίες για τη Γερμανική Κατοχή και τον πόλεμο.

Αν συναντούσες σήμερα τον Πέτρο, θα θυμόταν και θα σου έλεγε πολλά...

Τη θέση του μυθιστορηματικού Πέτρου μπορεί να πάρει οποιοδήποτε πρόσωπο έζησε τον πόλεμο και την Κατοχή και μπορεί να σου μιλήσει για τις εμπειρίες του.

Οργάνωσε με τους/τις φίλους/ες σου μια Ομάδα Ιστορίας για να παρουσιάσετε όψεις της καθημερινής ζωής στην περιοχή σας εκείνα τα δύσκολα χρόνια.

ΠΑΡΤΕ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Ανατρέξτε στις εφημερίδες που κυκλοφορούσαν τότε. Βρείτε φωτογραφίες και σχολιάστε τις. Καταγράψτε τα τραγούδια που τραγουδούσαν.

ΠΑΙΔΙΑ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Άννα Δειϊμέζη-Καλιότσου, *Τα γκρίζα χρόνια*, εκδ. Πατάκη, 1996

Μαρούλα Κλιάφα, *Μια μπαλάντα για τη Ρεβέκκα*, εκδ. Μεταίχμιο, 2011

Τζον Μπόιν, *Το αγόρι με τη ριγέ πιτζάμα*, εκδ. Κέδρος, 2006

Χάρης Σακελλαρίου, *Αντιστασιακά παιδικά διηγήματα*, εκδ. Κέδρος, 1997

Σπύρος Γ. Τσίρος, *Οι πήλινες Μούσες*, εκδ. Κέδρος, 1988

Μαρία Φαφαλιού, *Οι σελίδες της Δάφνης, 1940-41*, εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2010

Τζάκι Φρεντς, *Η κόρη του Χίτλερ*, εκδ. Πατάκη, 2005

Laskier Rutka, *Το ημερολόγιο της Rutka*, εκδ. Πατάκη, 2010

Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ, εκδ. Μίνωας, 2006

Το βιβλίο που αγαπούσε ο Πέτρος

Πηνελόπη Δέλτα, *Για την πατρίδα*, εκδ. Βιβλιοπωλείον της Εστίας, 2009

ΒΙΒΛΙΑ ΓΝΩΣΕΩΝ

Εικονογραφημένη εγκυκλοπαίδεια για την Ευρώπη, εκδ. Μεταίχμιο, 2009

Κρυμμένα παιδιά στην Ελλάδα της Κατοχής, εκδ. Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδας, 2003

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Η λογοτεχνία δεν είναι μάθημα σαν τα άλλα, δεν έχει ύλη, δεν έχει στόχο να δώσει συγκεκριμένες γνώσεις, δεν είναι μετρήσιμη και τέμνει όλα τα αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος. Ταυτόχρονα μπορεί να μιλήσει στα βαθύτερα στρώματα της ψυχής του αναγνώστη.

Ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα λογοτεχνίας είναι μια οργανωμένη πρόταση για να διαβαστεί και να συζητηθεί ένα βιβλίο σε μια σχολική ή άλλη ομάδα. Είναι μια μέθοδος που ζητά από τους αναγνώστες -μαθητές και εκπαιδευτικούς- να έχουν ενεργητική συμμετοχή και να συνεργαστούν ώστε όλοι να εμβαθύνουν στο περιεχόμενο του βιβλίου.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΤΙΑ
ΕΝΟΣ ΕΝΝΙΑΧΡΟΝΟΥ ΑΓΟΡΙΟΥ, ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ,
ΠΟΥ ΜΑΣ ΠΑΡΑΣΥΡΕΙ Σ' ΕΝΑΝ ΜΕΓΑΛΟ ΠΕΡΙΠΑΤΟ,
ΣΕ ΜΙΑ ΒΟΛΤΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ,
ΣΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΕΚΕΙΝΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΠΕΙΝΑΣ,
ΤΩΝ ΣΥΣΣΙΤΙΩΝ, ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ, ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ.

Κυκλοφορεί
από τις εκδόσεις
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

«Διαβάστε τον *Μεγάλο περίπατο του Πέτρου* της Άλκης Ζέη για πολλούς λόγους αλλά έστω και μόνο για να θαυμάσετε το θάρρος και την επινοητικότητα του Πέτρου, του μικρού αυτού αντιστασιακού που έκανε τη ζωή δύσκολη στους Ιταλούς και Γερμανούς κατακτητές».

The New York Times Book Review